

Research Article

The relationship between internet addiction and information literacy among graduate students at Yazd University of Medical Sciences (2022-2023)

Maryam Sharifi¹ , Mohammad Moradi-Joo² , Mahboobeh Behboodi¹ , Zahra Keivani Borujeni¹ ,
* Omid Yousefianzadeh³

1. Student Research Committee, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.
2. Social Determinants of Health Research Center, Yasuj University of Medical Sciences, Yasuj, Iran.
3. Department of Health Information Technology, Health Technology Assessment & Medical Informatic Research Center, School of Public Health, Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

Use your device to scan
and read the article online

Citation: Sharifi M, Moradi-Joo M, Behboodi M, Keivani Borujeni Z, Yousefianzadeh O. The relationship between internet addiction and information literacy among graduate students at Yazd University of Medical Sciences (2022-2023). *Journal of Modern Medical Information Science*. 2024; 10(3):277-288.

Article Info:

Received: 20 May 2024

Accepted: 5 Nov 2024

Available Online: 20

Dec 2024

ABSTRACT

Introduction: The internet, a revolutionary communication tool, while offering numerous benefits, has also been associated with potential drawbacks. Information literacy can empower individuals to effectively navigate the digital landscape, critically evaluate information, and utilize it judiciously. This study aims to assess the level of information literacy and internet usage among master's and doctoral students at Yazd University of Medical Sciences. Furthermore, it seeks to explore the relationship between these two variables.

Methods: This cross-sectional descriptive-analytical study was conducted in 2023 to investigate the information literacy and internet addiction levels of graduate students at Yazd University of Medical Sciences. A stratified random sampling technique was employed to select participants from various faculties and fields of study. Data were collected using validated questionnaires on internet addiction and information literacy and were analyzed using SPSS statistical software.

Results: 47.6% of the students did not exhibit symptoms of internet addiction. Moreover, the average information literacy scores of these students exceeded the mean across all dimensions. A positive correlation was observed between internet addiction and the ability to effectively access information ($r = 0.138$), and critically evaluate information ($r = 0.198$).

Discussion: Increased information literacy may contribute to decreased internet addiction. Given the critical importance of information literacy in the digital age, future qualitative research is recommended to delve deeper into the complex relationship between information literacy and internet addiction, providing a more nuanced understanding of this phenomenon.

Key Words:

Information Literacy,
Internet Addiction, Post -
Graduate Students.

* Corresponding Author:

Dr Omid Yousefianzadeh

Address: Shahid Sadoughi University of Medical Sciences, Yazd, Iran.

Tel: +98 9139527134

E-mail: o.yousefianzadeh@gmail.com

Copyright © 2024 The Author[s];

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License [CC-BY-NC: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode>], which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

Extended Abstract

Introduction:

The concept of internet addiction, defined as the uncontrollable and harmful use of the internet, can lead to loneliness, social isolation, and exposure to cyber risks, endangering individuals' social and cultural well-being. Information literacy emerges as a crucial skill set to counter these negative effects and leverage the internet's potential. By empowering individuals to identify, evaluate, and use information resources effectively, information literacy can mitigate the risks of internet addiction and foster personal growth. This research aims to investigate the levels of information literacy and internet addiction among master's and doctoral students at Yazd University of Medical Sciences and explore the relationship between these two factors.

Methods:

This applied research employed a survey methodology, utilizing descriptive and inferential statistics. A sample of 248 master's and doctoral students from Shahid Sadoughi University of Medical Sciences in Yazd was selected using stratified random sampling,

proportionate to the number of students in each class. Data was collected using the "Internet Addiction Young" and "Information Literacy of Davrpanah and Siamak" questionnaires. Data analysis was performed using SPSS version 27, including measures of central tendency, dispersion, and Pearson's correlation coefficient at a significance level of 0.05.

Results:

The sample comprised predominantly young adults, with a mean age of 28 years. The majority of participants (53.23%) were female, and the vast majority (85.89%) were unmarried. A positive correlation was found between internet addiction and the ability to effectively access information ($r = 0.138$), critically evaluate information ($r = 0.198$), determine the extent and nature of information ($r = 0.141$), understand the legal and economic aspects of information use ($r = 0.125$), and purposefully use information ($r = 0.083$). These correlations were statistically significant for the ability to effectively access information ($p = 0.030$), critically evaluate information ($p = 0.002$), determine the extent and nature of information ($p = 0.027$), and understand the legal and economic aspects of information use ($p = 0.049$). The correlation with the ability to purposefully use information was not significant ($p = 0.195$). (Table 1).

Table 1. Correlation test results between Internet addiction and health literacy

		The ability to determine the extent and nature of information	The ability to effectively access information	The ability to understand the legal and economic aspects of using information	Ability to critically evaluate information	Ability to purposefully use information	Internet addiction
The ability to determine the extent and nature of information	r	1	0/276	0/258	0/229	0/255	0/138
	p	-	0/0	0/0	0/0	0/0	0/030
The ability to effectively access information	r	0/276	1	0/199	0/232	0/246	0/198
	p	0/0	-	0/002	0/0	0/0	0/002
The ability to understand the legal and economic aspects of using information	r	0/258	0/199	1	0/011	0/132	0/141
	p	0/0	0/002	-	0/863	0/038	0/027
Ability to critically evaluate information	r	0/229	0/232	0/011	1	0/163	0/125
	p	0/0	0/0	0/863	-	0/010	0/049
Ability to purposefully use information	r	0/255	0/246	0/132	0/163	1	0/083
	p	0/0	0/0	0/038	0/010	-	0/195
Internet addiction	r	0/138	0/198	0/141	0/125	0/083	1
	p	0/30	0/002	0/027	0/049	0/195	-

Conclusion:

This study has identified several significant challenges. The study revealed that the research community exhibited moderate to high levels of information literacy, emphasizing the significance of prioritizing information literacy development. Information literacy serves as a foundational skill, encompassing media literacy and information technology literacy, which are essential for students to meet their information needs and academic progress effectively.

Additionally, the research indicated a negative correlation between information literacy and in-

ternet addiction. By fostering information literacy among students and faculty, institutions can potentially reduce instances of internet addiction. Enhancing information literacy through targeted training programs can empower students to become critical thinkers, effective researchers, and responsible digital citizens.

Given the crucial role of students in society, future research should explore information literacy among non-medical university students. Employing interview methods and increasing sample sizes could provide more in-depth insights into this complex issue.

مقاله پژوهشی

رابطه بین اعتیاد به اینترنت و سواد اطلاعاتی دانشجویان دوره تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد (۱۴۰۱-۱۴۰۲)

مریم شریفی^۱ ID، محمد مرادی جو^۲ ID، محبوبه بهبودی^۱ ID، زهرا کیوانی^۱ ID، * امید یوسفیان زاده^۳ ID

۱. کارشناس فناوری اطلاعات سلامت، کمیته تحقیقات دانشجویی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی، یزد، ایران.
۲. مرکز تحقیقات عوامل اجتماعی موثر بر سلامت، دانشگاه علوم پزشکی یاسوج، یاسوج، ایران.
۳. استادیار، گروه مدیریت و فناوری اطلاعات سلامت، عضو مرکز تحقیقات ارزیابی فناوری سلامت و انفورماتیک پزشکی، دانشکده بهداشت، دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی، یزد، ایران.

Use your device to scan and read the article online

Citation: Sharifi M, Moradi-Joo M, Behboodi M, Keivani Borujeni Z, Yousefianzadeh O. The relationship between internet addiction and information literacy among graduate students at Yazd University of Medical Sciences (2022-2023). *Journal of Modern Medical Information Science*. 2024; 10(3):277-288.

چکیده

اطلاعات مقاله

تاریخ دریافت: ۱۳ اردیبهشت ۱۴۰۳

تاریخ پذیرش: ۱۵ آبان ۱۴۰۳

تاریخ انتشار: ۳۰ آذر ۱۴۰۳

هدف: امروزه اینترنت به عنوان ابزار نوین ارتباطی، علاوه بر جنبه های مثبت، جنبه های منفی نیز به دنبال دارد و بر اساس پژوهش های انجام شده، استفاده ی نامناسب از این فناوری می تواند مشکل ساز باشد. سواد اطلاعاتی می تواند جهت توانمند سازی افراد به منظور شناسایی، ارزیابی و استفاده ی هدفمند از منابع اطلاعاتی، کمک کننده باشد. بنابراین پژوهش حاضر به تعیین ارتباط میزان اعتیاد به اینترنت و تاثیر آن بر سواد اطلاعاتی دانشجویان پرداخته است.

روش ها: این پژوهش از نوع توصیفی-تحلیلی است که به صورت مقطعی در سال ۱۴۰۱-۱۴۰۲ انجام شد. جامعه آماری، کلیه دانشجویان مقاطع تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی یزد بودند. تعداد ۲۴۸ دانشجو بر مبنای نمونه گیری تصادفی طبقه ای انتخاب شده اند. داده ها براساس دو پرسشنامه سواد اطلاعاتی و اعتیاد به اینترنت گردآوری و توسط نرم افزار آماری SPSS تحلیل شد.

نتایج: ۴۷/۶ درصد دانشجویان، اعتیادی به اینترنت نداشتند. همچنین میانگین سواد اطلاعاتی آنها در تمامی متغیرها بالاتر از متوسط بوده است. بین اعتیاد به اینترنت و مولفه های سواد اطلاعاتی از جمله، توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات (۳۰/۱۳۸) و توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات (۳۰/۱۹۸) همبستگی مثبت وجود داشت.

نتیجه گیری: با افزایش سواد اطلاعاتی، میزان اعتیاد دانشجویان به اینترنت نیز کاهش می یابد. لذا با توجه به اهمیت موضوع در عصر انفجار اطلاعات، پیشنهاد می شود با هدف فراهم آمدن امکان تحلیل عمیق نتایج در زمینه ارتباط سواد اطلاعاتی و اعتیاد به اینترنت، مطالعه ای کیفی تنظیم و اجرا شود.

کلیدواژه ها:

اعتیاد به اینترنت، سواد اطلاعاتی، سواد رسانه ای، سواد فناوری.

*نویسنده مسئول:

دکتر امید یوسفیان زاده

نشانی: دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی، یزد، ایران.

تلفن: 98 9139527134

پست الکترونیک: o.yousefianzadeh@gmail.com

Copyright © 2024 The Author[s].

This is an open access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License [CC-BY-NC: <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/legalcode>], which permits use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited and is not used for commercial purposes.

مقدمه:

مفهوم اعتیاد اینترنتی یا اعتیاد مجازی، نخستین بار توسط گلدبرگ در سال ۱۹۹۵ مطرح شد [۱]. اعتیاد به اینترنت نوعی اختلال کنترل تکانه است که به استفاده بیش از حد از اینترنت اطلاق می‌شود و سایر فعالیت‌های اجتماعی فرد را تحت الشعاع قرار می‌دهد و منجر به افت عملکرد وی در حوزه‌های مختلف شغلی، علمی، حرفه‌ای، خانوادگی، اقتصادی، روانشناختی و نادیده انگاشتن روابط در دنیای واقعی مثل دوستان و خانواده می‌شود [۲]. اعتیاد به اینترنت یا وابستگی رفتاری به اینترنت، پدیده‌ای است مزمن، فراگیر و عود کننده که با صدمات جدی جسمانی، مالی، خانوادگی، اجتماعی و روانی همراه است [۳]. از دیدگاه گرینفیلد عواملی همچون احساس خارج از کنترل بودن، بی‌قیدوبندی، اختلال در عملکردهای فردی و اجتماعی، کم‌رویی، اضطراب، خیال‌پردازی و احساسات ناپایدار و نیز اختلالات فیزیکی [مثل کمر درد، خستگی چشم و سندروم تونل مچ دست] از پیامدها و آسیب‌های اعتیاد به اینترنت به حساب می‌آیند [۴].

مفهوم اعتیاد اینترنتی به معنای استفاده غیرقابل کنترل و مضر از اینترنت تعریف شده است. این استفاده بی‌جا از فناوری سایبری و شبکه اینترنتی، افراد را به سمت تنهایی سوق می‌دهد و آنان را از اجتماعی شدن باز می‌دارد [۵، ۶]. افزون بر این، افراد وابسته به اینترنت در معرض خطرات سایبری می‌باشند که این امر زندگی اجتماعی و فرهنگی آنان را به خطر خواهد انداخت [۷]. از سوی دیگر، اینترنت و فضای مجازی در پاندمی اخیر کووید-۱۹ حامی بسیاری از فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی بود، که اگر نبود، احتمال خسارات جبران‌ناپذیر در همه زمینه‌ها می‌رفت. بخصوص که با برگزاری بسیاری از کلاس‌ها در قالب مجازی، کمک بزرگ جهت پیشبرد فرایندهای تحصیلی دانشجویان در این دوران بحساب می‌آمد. به عبارت دیگر شبکه اینترنت با بخشی از موانع موجود در دوران همه‌گیری مقابله کرد.

نتایج پژوهش حاکی از آن است که آموزش استفاده از اینترنت می‌تواند نقش مهمی در کاهش میزان اعتیاد به اینترنت و تبدیل آن به پرسه زنی اینترنتی داشته باشد [۸].

بر این اساس، می‌توان انتظار داشت بهبود سواد اطلاعاتی کاربران بتواند در جهت توانمندسازی آن‌ها به‌منظور شناسایی، ارزیابی و استفاده هدفمند از منابع اطلاعاتی و در نتیجه کاهش مدت زمان حضور آن‌ها در شبکه اینترنت مفید واقع شود. چراکه، سواد اطلاعاتی به‌عنوان مجموعه‌ای از مهارت‌ها به‌منظور توانایی شناسایی درست منابع اطلاعاتی، دسترسی به آن‌ها و همچنین توانایی استفاده هدفمند از آن‌ها، وسیله و ابزاری برای توانمندی فردی است [۹]. شخص دارای سواد اطلاعاتی می‌تواند میان آنچه به تازگی دریافت کرده با آنچه دانش پیشین وی بوده ارتباط منطقی برقرار کرده و در نهایت به سطح بالاتری از دانش عمومی یا تخصصی دست یابد [۱۰]. به طور کلی می‌توان گفت سواد اطلاعاتی عبارت است از قدرت دسترسی مؤثر به اطلاعات با ارزش، آگاهی از چگونگی سازماندهی دانش و اطلاعات و روش‌های مختلف جستجو و توان تشخیص مؤثرترین اطلاعاتی که برای حل مشکلات و تصمیم‌گیری لازم می‌باشد [۱۱]. به این ترتیب، انتظار می‌رود سواد اطلاعاتی، به عنوان خدمتی ارزنده در آموزش و پژوهش، نقش مؤثری در کنترل اعتیاد به اینترنت داشته باشد [۱۲].

بر این اساس، با توجه به نقش مؤثر سواد اطلاعاتی و تأثیر مخرب اعتیاد به اینترنت در توسعه عملکرد تحصیلی دانشجویان و با توجه به خلأ پژوهشی، هدف این پژوهش بعد از تعیین میزان سواد اطلاعاتی و اعتیاد به اینترنت دانشجویان مقاطع تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی یزد، تحلیل رابطه آماری بین مولفه‌های سواد اطلاعاتی و اعتیاد به اینترنت در میان جامعه پژوهش می‌باشد.

مواد و روش‌ها:

این پژوهش از نوع کاربردی است که به روش پیمایشی انجام شد. طبق آمار دریافتی از معاونت آموزشی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد، تعداد کل دانشجویان در مقاطع کارشناسی ارشد و دکترا در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ حدود ۷۰۰ نفر بود و بر این اساس، طبق جدول مورگان ۲۴۸ نفر بر مبنای روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای از هر طبقه (برحسب نام دانشکده و رشته تحصیلی) گزینش شدند.

شد. لازم به ذکر است روایی و پایایی پرسشنامه مذکور در اثری با عنوان "ساخت و هنجاریابی پرسشنامه سنجش سواد اطلاعاتی پایه و واقعی دانشجویان" سنجیده شده است [۱۴]. این پرسشنامه در قالب ۴۹ گویه و مولفه‌های پنج گانه توانایی تعیین وسعت و ماهیت اطلاعات (۴-۱، ۶، ۱۸، ۲۴، ۴۵ و ۴۶)؛ توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات (۱۷-۷۵)؛ توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات (۱۹-۲۶)؛ توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات (۲۷-۳۴، ۴۴، ۴۷ و ۴۸)؛ توانایی درک موارد حقوقی و اقتصادی کاربرد اطلاعات (۴۳-۳۵، ۴۹)، بود.

تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از شاخص‌های مرکزی و پراکندگی و آزمون ضریب همبستگی پیرسون در سطح معنی داری ۰/۰۵ درصد با بهره‌گیری از نرم افزار SPSS نسخه ۲۷ انجام گرفت.

یافته‌ها:

در این مطالعه، ارتباط اعتیاد به اینترنت و سواد اطلاعاتی ۲۴۸ دانشجوی دوره تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی یزد در سال تحصیلی ۱۴۰۲-۱۴۰۱ مورد بررسی قرار گرفت. میانگین سنی ۲۸ سال بود. جنسیت بیشتر از نیمی (۵۳/۲۳ درصد) از این دانشجویان دختر و ۸۵/۸۹ درصد از آن‌ها مجرد بوده‌اند (جدول ۱).

رضایت دانشجویان جهت پاسخ به پرسشنامه‌ها به صورت شفاهی گرفته شد. برای آسودگی در پاسخ به سوالات، پرسشنامه‌ها هم آنلین و هم چاپ شده در دسترس دانشجویان قرار داده شد.

در این پژوهش از دو پرسشنامه زیر برای گردآوری داده‌ها استفاده شده است:

پرسشنامه اعتیاد به اینترنت: برای سنجش سطح اعتیاد به اینترنت دانشجویان در این پژوهش از پرسشنامه یانگ استفاده شد. این پرسشنامه شامل ۲۰ گویه بود که در نهایت جمع امتیاز حاصله برای هر فرد محاسبه و در مقیاس مورد نظر سنجیده شد و در پنج سطح خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم و عادی دسته‌بندی شد. روایی و پایایی پرسشنامه مذکور قبلاً توسط لنگری زاده و نقی پور سنجیده شده است [۱۳]. بر این اساس این پرسشنامه با روایی (۰/۷۹) و پایایی آن براساس ضریب آلفای کرونباخ (۰/۸۸) مورد تایید واقع شده است.

پرسشنامه سواد اطلاعاتی: به‌منظور بررسی سواد اطلاعاتی از پرسشنامه استاندارد سواد اطلاعاتی داورپناه و سیامک که ضریب آلفای کرونباخ آن ۰/۸۳ بوده، استفاده شد [۱۴]. براساس این پرسشنامه سواد اطلاعاتی آزمودنی‌ها در پنج سطح خیلی زیاد، زیاد، متوسط، کم، خیلی کم دسته‌بندی

جدول ۱: مشخصات دموگرافیک مشارکت‌کنندگان		
متغیر	فراوانی (درصد)	
جنسیت	دختر	۱۳۲ (۵۳/۲۳)
	پسر	۱۱۶ (۴۶/۷۷)
تاهل	مجرد	۲۱۳ (۸۹/۸۵)
	متاهل	۳۵ (۱۱/۱۴)
رشته	تغذیه	۲۱ (۸/۴۶)
	مدیریت خدمات بهداشتی	۳۵ (۱۴/۱۱)
	بهداشت حرفه‌ای	۴۰ (۱۶/۱۲)
	بهداشت محیط	۳۴ (۱۳/۷)
	آموزش بهداشت	۳۱ (۱۲/۵)
	ایمنولوژی	۱۲ (۴/۸۳)
	فیزیک پزشکی	۱۵ (۶/۰۴)
	زیست فناوری پزشکی	۱۱ (۴/۴۳)
	بیوتکنولوژی	۲۲ (۸/۸۷)
	میکروب‌شناسی	۱۳ (۵/۲۴)
	سلامت سالمندی	۱۴ (۵/۶۴)

جدول ۱: مشخصات دموگرافیک مشارکت کنندگان		
متغیر	فراوانی (درصد)	
دانشکده	پزشکی بهداشت مامایی	۱۷۳ (۶۹/۷۵) ۶۱ (۲۴/۵۹) ۱۴ (۵/۶۴)

اینترنت و ۱۵/۳۲ درصد اعتیاد به اینترنت داشته‌اند (جدول ۲).

براساس یافته‌های این پژوهش ۴۷/۵۹ درصد دانشجویان دوره تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی یزد اعتیادی به اینترنت نداشته‌اند، ۳۷/۰۹ درصد در معرض اعتیاد به

جدول ۲: فراوانی و درصد جمع نمرات پرسشنامه اعتیاد به اینترنت		
متغیر	فراوانی (درصد)	
میانگین نمره عدم اعتیاد به اینترنت	۱۱۸ (۴۷/۵۹)	
میانگین نمره در معرض اعتیاد به اینترنت	۹۲ (۳۷/۰۹)	
میانگین نمره اعتیاد به اینترنت	۳۸ (۱۵/۳۲)	
جمع	۲۴۸ (۱۰۰)	

دسترسی مؤثر به اطلاعات (۱۰/۸۲)، توانایی درک موارد حقوقی و اقتصادی کاربرد اطلاعات (۸/۵۷)، توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات (۷/۷۲)، توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات (۱۳/۴) بالاتر از متوسط بوده است.

جدول ۳ شاخص‌های مرکزی و پراکندگی سواد اطلاعاتی را نشان می‌دهد، بر این اساس میانگین سواد اطلاعاتی دانشجویان دوره تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی یزد در تمامی متغیرها شامل توانایی تعیین وسعت و ماهیت اطلاعات با میانگین $\pm$ انحراف معیار (۳۲/۲ $\pm$ ۲۴/۹)، توانایی

جدول ۳: شاخص‌های مرکزی و پراکندگی جمع نمرات پرسشنامه سواد اطلاعاتی					
متغیر	تعداد	دامنه	حداقل	حداکثر	میانگین $\pm$ انحراف معیار
توانایی تعیین وسعت و ماهیت اطلاعات	۲۴۸	۱۰	۴	۱۴	۹/۲۴ $\pm$ ۳/۳۲
توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات	۲۴۸	۱۲	۴	۱۶	۱۰/۸۲ $\pm$ ۲/۳۶
توانایی درک موارد حقوقی و اقتصادی کاربرد اطلاعات	۲۴۸	۱۰	۳	۱۳	۸/۵۷ $\pm$ ۲/۲۶
توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات	۲۴۸	۶	۴	۱۰	۱۱/۶۷ $\pm$ ۷/۷۲
توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات	۲۴۸	۱۴	۵	۱۹	۱۳/۴ $\pm$ ۳/۰۲

(۰/۰۸۳) همبستگی مثبت وجود داشت. این همبستگی مثبت در متغیرها توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات (۰/۰۳۰) و توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات (۰/۰۰۲) توانایی تعیین وسعت و ماهیت اطلاعات (۰/۰۲۷) و توانایی درک موارد حقوقی و اقتصادی کاربرد اطلاعات (۰/۰۴۹) معنی‌دار بود. تنها در متغیر توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات (۰/۱۹۵) این همبستگی مثبت معنی‌دار نبوده است.

جدول ۴ نشان‌دهنده ارتباط سواد اطلاعاتی و اعتیاد به اینترنت دانشجویان دوره تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی یزد است. بر این اساس بین اعتیاد به اینترنت و توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات (۰/۱۳۸) و توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات (۰/۱۹۸) توانایی تعیین وسعت و ماهیت اطلاعات (۰/۱۴۱)، توانایی درک موارد حقوقی و اقتصادی کاربرد اطلاعات (۰/۱۲۵) و توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات

جدول ۴. نتایج آزمون همبستگی بین اعتیاد به اینترنت و سواد سلامت						
متغیر	توانایی تعیین وسعت و ماهیت اطلاعات	توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات	توانایی درک موارد حقوقی و اقتصادی نقادانه اطلاعات کاربرد اطلاعات	توانایی ارزیابی توانایی کاربرد	اعتیاد به اینترنت	اعتیاد به اینترنت
ضریب همبستگی	۰/۲۷۶	۰/۲۵۸	۰/۲۲۹	۰/۲۵۵	۰/۱۳۸	۰/۱۳۸
توانایی تعیین وسعت و ماهیت اطلاعات	۱	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰	۰/۰
توانایی دسترسی مؤثر به اطلاعات	۰/۲۷۶	۰/۱۹۹	۰/۲۳۲	۰/۲۴۶	۰/۱۹۸	۰/۱۹۸
توانایی درک موارد حقوقی و اقتصادی کاربرد اطلاعات	۰/۲۵۸	۰/۱۹۹	۰/۰۱۱	۰/۱۳۲	۰/۱۴۱	۰/۱۴۱
توانایی ارزیابی نقادانه اطلاعات	۰/۲۲۹	۰/۰۱۱	۱	۰/۱۶۳	۰/۱۲۵	۰/۱۲۵
توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات	۰/۲۵۵	۰/۱۳۲	۰/۱۶۳	۱	۰/۰۸۳	۰/۰۸۳
اعتیاد به اینترنت	۰/۱۳۸	۰/۱۹۸	۰/۱۴۱	۰/۱۲۵	۰/۰۸۳	۱

بحث و نتیجه گیری:

امروزه اینترنت جایگاه ویژه‌ای در ارتباطات بین فردی و فعالیت‌های روزمره انسان‌ها دارد، به طوری که اکثر فعالیت‌های تفریحی، اجتماعی و اطلاعاتی ما را در بر دارد، اما استفاده بیش از حد از اینترنت پیامدهای منفی همچون استرس تحصیلی، مشکلات سلامت روان، از دست دادن عزت نفس، عدم توانایی مدیریت استفاده از اینترنت و در نهایت اعتیاد به اینترنت را به دنبال دارد که زندگی بدون اینترنت را برای افراد غیر قابل تحمل می‌کند [۱۵، ۱۶]. گسترش کاربرد اینترنت باعث دسترسی به حجم زیادی از اطلاعات شده که میزان قابل توجهی از آن‌ها کیفیت و اعتبار چندانی ندارند. در نتیجه این مسائل، افراد به ویژه دانشجویان که مسئولیت یادگیری مطالب بیشتر بر عهده شان است و اینترنت را به عنوان منبع اصلی آموزش انتخاب می‌کنند، باید توانایی و مهارت پردازش اطلاعات را داشته باشند تا

بتوانند متناسب با نیاز خود از سیل عظیم اطلاعات استفاده کنند [۱۵، ۱۶].

براساس مطالعه حاضر، سواد اطلاعاتی به افراد کمک می‌کند تا برای استفاده از اینترنت دچار سردرگمی نشوند. سواد اطلاعاتی در واقع مهارت‌هایی جهت شناسایی درست منابع اطلاعاتی، دسترسی به آن‌ها و استفاده هدفمند از آن‌هاست.

علی‌رغم اینکه مطالعات مختلفی در رابطه با سواد اطلاعاتی و اعتیاد به اینترنت دانشجویان انجام شده است، اما مطالعه حاضر از جهاتی با پژوهش‌های پیشین متمایز است [۵، ۱۲، ۱۶]. نخست اینکه این پژوهش بعد از همه‌گیری کووید-۱۹ انجام شده است و با توجه به قابلیت شیوع این ویروس و تأثیری که بر استفاده از فضای مجازی و در نتیجه مهارت پیدا کردن اطلاعات مورد نیاز در بین حجم عظیم اطلاعات کاربران داشت، نیاز به این نوع

متغیر توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات این همبستگی مثبت معنی دار نبوده است. در همین راستا مطالعه لنگری زاده و همکاران که در خصوص رابطه سواد اطلاعاتی، اعتیاد به اینترنت و سلامت عمومی دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی انجام شد، نشان داد بین سواد اطلاعاتی و اعتیاد به اینترنت رابطه معنادار و معکوس وجود داشت؛ به طوری که اتلاف زمان کمتر در فضای مجازی و در نتیجه کاهش اعتیاد به اینترنت نیازمند سواد اطلاعاتی بیشتر است [۱۳]. همچنین وگن و همکاران در پژوهش خود که در سال ۲۰۱۵ در مورد استفاده از اینترنت، سواد اینترنتی و علائم آسیب شناسی روانی انجام شد، دریافتند با افزایش مهارت های فردی نظیر سواد اطلاعاتی، تاثیر مثبت در عملکرد دانشجویان ایجاد می شود و همچنین کاهش اعتیاد به اینترنت را در پی خواهد داشت [۷].

نتیجه گیری:

طبق نتایج پژوهش حاضر، جامعه مورد مطالعه از مهارت های سواد اطلاعاتی متوسط رو به بالایی برخوردار بودند که نشان دهنده اهمیت و ضرورت توجه به سواد اطلاعاتی است، زیرا سواد اطلاعاتی مانند چتری است که در برگیرنده دیگر سواد ها همچون سواد رسانه ای و سواد فناوری اطلاعات است. همه ی اینها از موارد ضروری برای دانشجویان جهت برطرف کردن نیازهای اطلاعاتی خویش و پیشرفت در تحصیلاتشان می باشند. همچنین مشخص شد با افزایش سواد اطلاعاتی، میزان اعتیاد دانشجویان به اینترنت نیز کاهش می یابد. با آموزش و افزایش سواد اطلاعاتی به دانشجویان و اساتید در دانشگاه ها در نهایت میزان اعتیاد به اینترنت کاهش می یابد.

از محدودیت های این تحقیق میتوان به بالا بودن تعداد سوالات پرسشنامه و عدم تمایل دانشجویان به تکمیل آن ها اشاره کرد.

با توجه به اهمیت دانشجویان به عنوان قشر پیشرو در جامعه، انجام پژوهش های بیشتر در مورد سواد اطلاعاتی دانشجویان دانشگاه های غیر علوم پزشکی نیز احساس می شود. همچنین می توان از روش مصاحبه جهت بررسی

پژوهش احساس می شد. دوم اینکه جامعه پژوهش حاضر دانشجویان مقطع تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد بودند که انجام این مطالعه در جامعه مذکور نیز تازگی داشت. بر این اساس در این پژوهش یافته ها نشان داد که میانگین سواد اطلاعاتی دانشجویان دوره تحصیلات تکمیلی دانشگاه علوم پزشکی یزد در تمامی آیت ها بالاتر از متوسط بوده است و نزدیک به ۴۸ درصد دانشجویان به اینترنت اعتیاد نداشتند.

همچنین مشاهده شد که دانشجویان در دو استاندارد توانایی دسترسی موثر به اطلاعات و توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات میانگین نمرات بالاتری را کسب کرده اند و دارای مهارت بیشتری هستند. نتایج این مطالعه با نتایج مطالعه انجام شده توسط کشاورز و همکاران که بر روی دانشجویان کارشناسی ارشد دانشکده کار آفرینی دانشگاه تهران انجام شد، همخوانی دارد. یافته های مطالعه مذکور حاکی از این بود که مهارت های سواد اطلاعاتی دانشجویان در سطح نسبتا مطلوب قرار داشت و دانشجویان از مهارت بالایی در توانایی دسترسی موثر به اطلاعات و توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات برخوردار بودند [۱۷]. براساس مطالعه عباسی و نجفلو که به بررسی سواد اطلاعاتی دانشجویان تحصیلات تکمیلی کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس در سال ۱۳۹۴ پرداخته بودند نیز مشخص شد، سواد اطلاعاتی دانشجویان در سطح متوسط قرار داشت و مهارت دانشجویان در دسترسی موثر و کارا به اطلاعات مورد نیاز در بالاترین میزان بود و افراد فرایند جستجو و دستیابی به اطلاعات را اغلب با موفقیت به انجام می رساندند [۵]. پندپذیر و چشمه سهرابی نیز میزان سواد اطلاعاتی دانشجویان مورد مطالعه در دانشگاه کرمانشاه را با میانگین ۳/۳۷، بالاتر از حد متوسط گزارش کردند [۶].

همچنین مطالعه حاضر نشان داد که بین اعتیاد به اینترنت و توانایی دسترسی موثر به اطلاعات و توانایی نقادانه اطلاعات، توانایی تعیین وسعت و ماهیت اطلاعات، توانایی درک موارد حقوقی و اقتصادی کاربرد اطلاعات و توانایی کاربرد هدفمند اطلاعات همبستگی مثبت وجود دارد. این همبستگی معکوس در همه متغیرها معنی دار بود و تنها در

نگارش پیش‌نویس اصلی: زهرا کیوانی و محبوبه بهبودی؛
روش‌شناسی: مریم شریفی؛ نظارت و بررسی: امید
یوسفیان‌زاده و مریم شریفی؛ تحلیل داده‌ها و تایید نهایی:
محمد مرادی‌جو.

تعارض منافع

در این مطالعه تعارض منافی وجود ندارد..

تشکر و قدردانی

با توجه به اینکه پژوهش حاضر در نتیجه طرح پژوهشی
مصوب کمیته تحقیقات دانشجویی دانشگاه علوم پزشکی
شهید صدوقی یزد می‌باشد تیم تحقیق بر خود لازم
می‌داند از کلیه همکاران محترم در کمیته مذکور و معاونت
تحقیقات و فناوری دانشگاه در خصوص همکاری صمیمانه‌ای
که داشتند، تشکر نماید.

دقیق‌تر استفاده شود و حجم نمونه‌ای بیشتری ارزیابی
شود.

ملاحظات اخلاقی:

پیروی از اصول اخلاق در پژوهش

این مطالعه دارای تاییدیه اخلاقی به شماره IR.SSU.
SPH.REC.1401.126 از دانشگاه علوم پزشکی شهید
صدوقی یزد است.

حامی مالی

این مطالعه با حمایت کمیته تحقیقات دانشجویی
دانشگاه علوم پزشکی شهید صدوقی یزد به انجام رسیده
است.

مشارکت نویسندگان

نگارش راهنمایی: امید یوسفیان‌زاده؛ جمع‌آوری داده‌ها و

References

1. Shayegh S, Azad H, Bahrami H. Study of internet addiction and its relationship with personality traits in Tehran adolescents. SCIRP. 2009; 11(42):149-58. DOI: [10.4236/oalib.1112107](https://doi.org/10.4236/oalib.1112107)
2. Haghshenas H. The five-factor design of personality traits: A guide to the interpretation and norms of the NEO PI-R and NEO FFI tests. Shiraz: Fars University of Medical Sciences and Healthcare Services; 2006. [In Persian] [Link](#)
3. Young KS. The emergence of a new clinical disorder. Cyberpsychol Behav. 1998; 1(3):237-44. DOI: [10.1089/cpb.1998.1.237](https://doi.org/10.1089/cpb.1998.1.237)
4. Greenfield D. Virtual addiction: Help for netheads, cyberfreaks, and those who love them. Adolescence. 2000; 35(137):223. [Link](#)
5. Abbasi E, Najaflo P. Information literacy of agricultural graduate students of Tarbiat Modares University. Agricultural education management research. 2015;7(34):89-103. [In Persian] DOI: [10.22092/jaear.2016.106009](https://doi.org/10.22092/jaear.2016.106009)
6. Pandpazir M, Cheshmeh-Sohrabi M. A survey on information literacy of higher education students in Kermanshah University of Medical Sciences based upon Eisenberg and Berkowitz's six big skills. Research on Information Science and Public Libraries. 2010; 16(2):115-37. [In Persian] [Link](#)
7. Wegmann E, Stodt B, Brand M. Addictive use of social networking sites can be explained by the interaction of internet use expectancies, internet literacy, and psychopathological symptoms. J Behav Addict. 2015; 4(3):155-62. PMID: [26551905](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/26551905/) DOI: [10.1556/2006.4.2015.021](https://doi.org/10.1556/2006.4.2015.021)
8. Jiang Q, Chen Z, Zhang Z, Zuo C. Investigating links between Internet literacy, Internet use, and Internet addiction among Chinese youth and adolescents in the digital age. Front Psychiatry. 2023; 14:1233303. PMID: [37743978](https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/37743978/) DOI: [10.3389/fpsy.2023.1233303](https://doi.org/10.3389/fpsy.2023.1233303)
9. Mirzaei SA, Khosroujerdi M. The study of internet addiction among the adolescents: Surveying the variables of gender, level of education and size of educational organization. Rahbord. 2010; 18(53 (Special Issue)). [In Persian] [Link](#)
10. Yari S. The investigation of information literacy concept. Library and Information Sciences. 2008; 7(3):70- 93. [In Persian] [Link](#)
11. Dayyani MH. Contrast between release intermediary and information brokerage. Proceeding of the educating users and developing the information literacy in libraries and information centers and musuems; 2004 May 21; Iran: Mashhad. [In Persian] [Link](#)
12. Johnson GM. Functional Internet literacy: Required cognitive skills with implications for instruction. E-Learning and Digital Media. 2007; 4(4):433-41. DOI: [10.2304/elea.2007.4.4.433](https://doi.org/10.2304/elea.2007.4.4.433)
13. Langarizadeh M, Naghipour M, Valinejadi A, Tabatabaei SM, Yousefianzadeh O, Keraroudi S, et al. The relationship between information literacy, internet addiction and general health of an Iranian medical students. Koomesh. 2018; 20(2):248-55. [Link](#)
14. Siamak M, Davrpanah M. Construction and validation of basic and factual information literacy questionnaire for undergraduate students. Library and Information Sciences. 2009; 12(1):119-46. [In Persian] [Link](#)
15. Alinejad M, Sarmadi MR, Zandi B, Shobeiri SM. Level of Information literacy and its role in e-learning of university students. RISPL. 2011; 17(2):337-71. [In Persian] [Link](#)
16. Shirzad M, Targhikhah Dilmaghani N, Mohammadi J. Information literacy, self-regulation learning and Internet addiction in graduate female students. Management of information resources and services. Digital and Smart Libraries Researches. 2019; 6(3):25-32. [In Persian] DOI: [10.30473/mrs.2020.46870.1385](https://doi.org/10.30473/mrs.2020.46870.1385)
17. Keshavarz M, Farajollahi M, Sarmadi MR, Zandi B. Students' information literacy level in a distance educational system a case study. Educ Strategy Med Sci. 2015; 8(4):231-7. [In Persian] [Link](#)

